

כלי מחקר זה נלקח מתוך [מאגר כלי המחקר](#) של קרן שלם התומכת במחקר שמטרתו שיפור איכות החיים של אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית והסובבים אותם.

כל המעוניין להשתמש באחד מכלי מחקר מתבקש לפנות לחוקר שערך את המחקר הרלבנטי ולוודא את אישור השימוש בכלי מבחינת זכויות יוצרים.

☸ **שם הכלי:** יעילות רפרור חוזר באמצעות שמות עצם לעומת כינויי גוף בהבנת טקסטים בקרב אנשים עם מש"ה.

☸ **פותח במקור בשנת:** 1993 **על ידי:** Gordon et al.

☸ כיוון שהיה צורך להתאים את חומרי הניסוי וההליך ליכולותיהם של אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית, לא ניתן היה להסתפק בתרגום החומרים המקוריים לעברית, ולכן חומרי הניסוי, 32 טקסטים קצרים ו-64 שאלות בעברית, נכתבו לצורך עבודת הגמר של אתי פריפלד בהנחיית פרופ' אורנה פלג וד"ר סיגל עוזיאל-קרל (2019)

1	מטרת הכלי	לבחון את היעילות של אחת מהנחיות ההנגשה הלשונית עבור אנשים עם מש"ה, לפיה יש להעדיף שמות עצם מלאים על פני כינויי גוף. כלומר, לבחון האם רפרור חוזר באמצעות שמות עצם, תוך הימנעות משימוש בכינויי גוף, יקל על אנשים עם מוגבלות שכלית להבין טקסטים.
2	סוג כלי המחקר	טקסטים קצרים לקריאה ושאלון.
3	אוכלוסיית היעד	נבדים עם מש"ה קלה מול נבדקים עם התפתחות תקינה.
4	אופי הדיווח	ביצוע משימות מול תוכנת E-prime על גביי מסך מחשב ובסיוע החוקרת.
5	מבנה הכלי	טקסטים קצרים שכל אחד מהם מורכב משני משפטים. במשפט הראשון של כל טקסט מוצגות שתי ישויות בעזרת שם מפורש (שם פרטי או שם מקצוע). בתנאי אחד של הניסוי, המשפט הבא מרפרר לישויות הללו באמצעות כינויי גוף, ובתנאי השני, הרפרור מתבצע באמצעות חזרה על השם (הפרטי או שם המקצוע) לכל אחד מהטקסטים יש שתי גרסאות, בהתאם לשני תנאי הניסוי. עבור כל טקסט קצר, שתי שאלות. השאלה הראשונה מתייחסת למשפט הראשון, שבו הוצגו שתי הישויות במפורש בשם. השאלה השנייה מתייחסת למשפט השני, שבו הרפרור לישויות התבצע באמצעות חזרה על השם או באמצעות כינויי גוף, כדי לבדוק את השפעת הביטוי האנאפורי על יכולתו של הנבדק לקשר ולהבין שמדובר בישות שהוזכרה מוקדם יותר.
6	סוג סולם המדידה	לא רלוונטי.
7	סוג הפריטים בכלי	טקסטים בעברית ושאלות הבנה.
8	אורך הכלי	32 טקסטים קצרים ו-64 שאלות בעברית.
9	מהימנות	לא צוין
10	תקיפות	לא צוין

רשימת מחקרי קרן שלם עשו שימוש בכלי:

שם המחקר	מק"ט
אתי פריפלד (2019). הנגשה לשונית עבור אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית: השפעת הביטוי המרפרר על הבנה של טקסטים. עבודת גמר כמילוי חלק מהדרישות לקבלת התואר "מוסמך האוניברסיטה" בתכנית ללימודים קוגניטיביים, אוניברסיטת ת"א. בהנחיית: פרופ' אורנה פלג וד"ר סיגל עוזיאל-קרל.	650 למחקר המלא

[למאגר המחקרים של קרן שלם](#)

פריטי הניסוי

פריט	משפט ראשון	משפט שני בתנאי כינוי הגוף	משפט שני בתנאי השם החוזר	שאלה ראשונה	שאלה שנייה
1	יוסי שוּחָה יותר טוב מְרמי.	הוא ניצח אותו בתחרות שחייה.	יוסי ניצח את רמי בתחרות שחייה.	מי שוּחָה יותר טוב?	מי ניצח בתחרות השחייה?
2	הרופא בדק את רמי אתמול.	הוא אמר לו לשכב בְּמיטה.	הרופא אמר לרמי לשכב בְּמיטה.	את מי הוא בדק אתמול?	מי צריך לשכב בְּמיטה?
3	יוסי צייר את רמי.	הוא נתן לו את הציור במתנה.	יוסי נתן לרמי את הציור במתנה.	את מי הוא צייר?	מי קיבל ציור במתנה?
4	המנהלת ראתה את דנה בחצר.	היא אמרה לה להיכנס לכיתה.	המנהלת אמרה לדנה להיכנס לכיתה.	את מי היא ראתה בחצר?	מי צריכה להיכנס לכיתה?
5	דנה באה אל טלי לארוחת ערב.	היא הביאה לה פרחים.	דנה הביאה לטלי פרחים.	מי באה לארוחת ערב?	מי קיבלה פרחים?
6	סבא בִּיקַר את יוסי אתמול.	הוא קרא לו סיפור לפני השינה.	סבא קרא ליוסי סיפור לפני השינה.	את מי הוא בִּיקַר?	מי שמע סיפור לפני השינה?
7	סבתא לקחה את דנה לקניון.	היא קנתה לה גלידה.	סבתא קנתה לדנה גלידה.	את מי היא לקחה לקניון?	מי קיבלה גלידה?
8	רמי הלך למסיבה של יוסי.	הוא נתן לו מתנה יפה.	רמי נתן ליוסי מתנה יפה.	מי עשה מסיבה?	מי קיבל מתנה?
9	רמי הכין ליוסי ארוחת ערב.	הוא בישל לו מרק ירקות.	רמי בישל ליוסי מרק ירקות.	מי הכין ארוחת ערב?	מי בישל מרק ירקות?
10	טלי קנתה מְדָנָה מכונית.	היא שילמה לה הרבה כסף.	טלי שילמה לדנה הרבה כסף.	מי מכרה מכונית?	מי שילמה הרבה כסף?
11	טלי ביקרה את דנה אתמול.	היא לימדה אותה לשחק קלפים.	טלי לימדה את דנה לשחק קלפים.	מי ביקרה אתמול?	את מי היא לימדה לשחק קלפים?
12	דנה ראתה שְטָלִי עצובה.	היא סיפרה לה בדיחה מצחיקה.	דנה סיפרה לטלי בדיחה מצחיקה.	מי הייתה עצובה?	מי סיפרה בדיחה מצחיקה?
13	טלי התקשרה אל הַשְׁכָּנָה.	היא ביקשה ממנה להיות בשקט.	טלי ביקשה מהשְׁכָּנָה להיות בשקט.	אל מי היא התקשרה?	מי צריכה להיות בשקט?
14	יוסי כעס על רמי אתמול.	הוא צעק עליו מול כולם.	יוסי צעק על רמי מול כולם.	מי כעס?	על מי הוא צעק?
15	טלי לימדה את דנה חשבון.	היא עזרה לה לפתור תרגילים.	טלי עזרה לדנה לפתור תרגילים.	מי לימדה את דנה חשבון?	מי עזרה לפתור תרגילים?
16	השוטרת אמרה לטלי לעצור.	היא ביקשה ממנה תעודת זהות.	השוטרת ביקשה מטלי תעודת זהות.	מי אמרה לעצור?	מי ביקשה תעודת זהות?
17	הנהג הסיע את רמי במונית.	הוא שאל אותו לאן לנסוע.	הנהג שאל את רמי לאן לנסוע.	את מי הוא הסיע במונית?	מי שאל לאן לנסוע?
18	יוסי ראה את הַגָּנֵב בורח.	הוא צעק לו לעצור.	יוסי צעק לַגָּנֵב לעצור.	מי ברח?	מי צעק?
19	השליח נסע במהירות אל יוסי.	הוא הביא לו פיצה חמה.	השליח הביא ליוסי פיצה חמה.	מי נסע במהירות?	מי קיבל פיצה?
20	המדריכה ראתה שדנה נפלה.	היא עזרה לה לקום.	המדריכה עזרה לדנה לקום.	מי נפלה?	מי עזרה לקום?

פריט	משפט ראשון	משפט שני בתנאי כינויי הגוף	משפט שני בתנאי השם החוזר	שאלה ראשונה	שאלה שנייה
21	אמא חיפשה את דנה בכל הבית.	היא מצאה אותה במטבח.	אמא מצאה את דנה במטבח.	מי חיפשה בכל הבית?	את מי היא מצאה במטבח?
22	אבא העניש את רמי.	הוא לקח לו את הפלאפון.	אבא לקח לרמי את הפלאפון.	מי קיבל עונש?	מי לקח את הפלאפון?
23	הנגר עבד אצל רמי.	הוא בָּנָה בשבילו כיסא חדש.	הנגר בָּנָה בשביל רמי כיסא חדש.	מי עבד?	מי בָּנָה כיסא חדש?
24	הגננת שלחה לטלי מכתב.	היא סיפרה לה על הילדים בגן.	הגננת סיפרה לטלי על הילדים בגן.	מי קיבלה מכתב?	מי סיפרה על הילדים בגן?
25	המלצר בא לשולחן של יוסי.	הוא הביא לו קפה ועוגה.	המלצר הביא ליוסי קפה ועוגה.	מי בא לשולחן?	מי קיבל קפה ועוגה?
26	טלי הכינה לתינוקת דייסה.	היא האכילה אותה בכפית.	טלי האכילה את התינוקת בכפית.	מי הכינה דייסה?	מי האכילה בכפית?
27	דנה התקשרה לטלי באמצע הלילה.	היא העירה אותה מהשינה.	דנה העירה את טלי מהשינה.	למי היא התקשרה?	מי התעוררה מהשינה?
28	דנה שברה לטלי את העיפרון.	היא נתנה לה עיפרון חדש.	דנה נתנה לטלי עיפרון חדש.	מי שברה את העיפרון?	מי קיבלה עיפרון חדש?
29	רמי נתן ליוסי מכה.	הוא ביקש ממנו סליחה.	רמי ביקש מיוסי סליחה.	מי קיבל מכה?	מי ביקש סליחה?
30	יוסי רץ אל רמי.	הוא חיבק אותו חיבוק גדול.	יוסי חיבק את רמי חיבוק גדול.	מי רץ?	את מי הוא חיבק?
31	רמי קילקל ליוסי את המכונית.	הוא החזיר לו כסף על התיקון.	רמי החזיר ליוסי כסף על התיקון.	מי קילקל את המכונית?	מי החזיר כסף?
32	טלי פתחה לדנה את הדלת.	היא הזמינה אותה להיכנס.	טלי הזמינה את דנה להיכנס.	מי פתחה את הדלת?	מי הזמינה להיכנס?
תרגול 1	הכלב נָבַח על החתול.	-	הכלב רץ אחרי החתול לשיחים.	מי נָבַח?	על מי הוא נָבַח?
תרגול 2	רמי אוהב לשחק עם יוסי.	הוא בא לבקר אותו כל יום.	-	מי אוהב לשחק?	מי בא לבקר כל יום?

דוגמה לאופן הצגת משפטי הניסוי ושאלות הניסוי

דוגמה לשקף משפט ראשון

הרופא בדק את רמי אתמול.

דוגמה לשקף משפט שני

הוא אמר לו לשכב במיטה.

דוגמה לשקף שאלה ראשונה

הרופא בדק את רמי אתמול.
הוא אמר לו לשכב במיטה.

את מי הוא בדק אתמול?

רמי

הרופא

דוגמה לשקף שאלה שנייה

הרופא בדק את רמי אתמול.
הוא אמר לו לשכב במיטה.

מי צריך לשכב במיטה?

רמי

הרופא